

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2024 Rhif 932 (Cy. 156)

**YR AMGYLCHEDD
HANESYDDOL, CYMRU**

**Rheoliadau Ceisiadau am
Gydsyniad Heneb Gofrestredig
(Cymru) 2024**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud o dan bwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 ("Deddf 2023"). Mae Deddf 2023 yn ffurfio rhan o god o gyfraith sy'n ymwneud ag amgylchedd hanesyddol Cymru. Mae'r Rheoliadau hyn hefyd yn ffurfio rhan o'r Cod hwnnw.

Mae Deddf 2023 yn gwarchod henebion o ddiddordeb hanesyddol arbennig. Gall heneb fod yn adeilad, strwythur, gwaith, ogof neu gloddiad, neu safle. Mae Deddf 2023 yn darparu bod rhaid i Weinidogion Cymru gynnal cofnod (y cyfeirir ato fel "cofrestr") o henebion yng Nghymru sydd o bwysigrwydd cenedlaethol. Ni chaniateir i fathau penodol o waith gael eu cyflawni i "heneb gofrestrdig" oni bai bod y gwaith wedi ei awdurdodi gan Weinidogion Cymru. Yr enw ar yr awdurdodiad hwn yw "cydsyniad heneb gofrestrdig" ac fe'i rhoddir o dan Ran 2 o Ddeddf 2023.

Mae'r fframwaith ar gyfer ceisiadau am gydsyniad heneb gofrestrdig wedi ei nodi yn adrannau 14 a 15 o Ddeddf 2023. Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch ceisiadau o'r fath sy'n ymwneud â henebion cofrestredig yng Nghymru.

Mae rheoliad 2 yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch ffurf a chynnwys cais am gydsyniad heneb gofrestrdig, sut i wneud cais o'r fath, a'r dogfennau y mae rhaid eu cynnwys gydag ef.

Mae rheoliad 3 yn diwygio Rheoliadau Ceisiadau Trafnidiaeth a Gweithfeydd (Gweithdrefn Adeiladau Rhestredig, Ardaloedd Cadwraeth a Henebion Hynafol) 1992 ("Rheoliadau 1992"). Mae Rheoliadau

1992 yn cysoni'r gweithdrefnau ar gyfer gwneud ceisiadau a chynnal ymchwiliadau pan fo cais a wneir o dan adran 6 o Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992 hefyd yn ei gwneud yn ofynnol cael cydsyniad heneb gofrestredig.

Mae rheoliad 4 yn gwneud diwygiadau canlyniadol i Reoliadau Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol (Cymru) 2016.

Mae rheoliad 5 yn dirymu Rheoliadau Henebion Hynafol (Ceisiadau am Gydsyniad Heneb Gofrestredig) (Cymru) 2017.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ystyriwyd nad oedd yn angenrheidiol cynnal asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2024 Rhif 932 (Cy. 156)

**YR AMGYLCHEDD
HANESYDDOL, CYMRU**

**Rheoliadau Ceisiadau am
Gydsyniad Heneb Gofrestredig
(Cymru) 2024**

Gwnaed 9 Medi 2024

Gosodwyd gerbron *Senedd*
Cymru 11 Medi 2024

Yn dod i rym 4 Tachwedd 2024

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir iddynt gan adrannau 14(3), 209(2) a 211(3)(a) a (4) o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023(1), yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn.

Enwi, dod i rym a chod

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Ceisiadau am Gydsyniad Heneb Gofrestredig (Cymru) 2024.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 4 Tachwedd 2024.

(3) Mae'r Rheoliadau hyn yn ffurfio rhan o god o gyfraith sy'n ymwneud ag amgylchedd hanesyddol Cymru(2).

Gwneud cais am gydsyniad heneb gofrestrdig

2.—(1) Yn ychwanegol at ofynion adran 14(2) o Ddeddf 2023, rhaid i gais am gydsyniad heneb gofrestrdig o fewn ystyr adran 13(1) neu (2) o'r Ddeddf honno—

(1) 2023 dsc 3.

(2) Gweler paragraffau 8 i 10 o'r Nodiadau Esboniadol i Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023, sydd i'w gweld yn <https://www.legislation.gov.uk/asc/2023/3/notes/division/3/welsh>.

- (a) bod ar ffurflen a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru neu ffurflen sydd ag effaith sylweddol debyg,
 - (b) cynnwys y materion a bennir yn y ffurflen,
 - (c) cynnwys enw a chyfeiriad perchennog yr heneb, os nad y ceisydd yw'r perchennog,
 - (d) cynnwys enw a chyfeiriad meddiannydd yr heneb, os nad y ceisydd yw'r meddiannydd, ac
 - (e) dod gyda phlantiau a lluniadau sy'n angenrheidiol—
 - (i) i adnabod y tir y mae'r cais yn ymwneud ag ef, a
 - (ii) i ddisgrifio'r gwaith sydd o fewn adran 11(2) o Ddeddf 2023.
- (2) Yn y rheoliad hwn—
- ystyr “Deddf 2023” (“*the 2023 Act*”) yw Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023;
- ystyr “perchennog” (“*owner*”) yw—
- (a) perchennog ar yr ystâd rydd-ddaliadol, neu
 - (b) tenant o dan les a roddir neu a estynnir am gyfnod penodol sydd ag o leiaf 7 mlynedd yn weddill.

Diwygiadau canlyniadol i Reoliadau Ceisiadau Trafnidiaeth a Gweithfeydd (Gweithdrefn Adeiladau Rhestredig, Ardaloedd Cadwraeth a Henebion Hynafol) 1992

3.—(1) Mae Rheoliadau Ceisiadau Trafnidiaeth a Gweithfeydd (Gweithdrefn Adeiladau Rhestredig, Ardaloedd Cadwraeth a Henebion Hynafol) 1992(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn rheoliad 2—

- (a) hepgorer y diffiniad o “the 2017 Regulations”;
- (b) yn y diffiniad o “scheduled monument consent”, ar ôl “Act” mewnosoder “in relation to a monument in England, and has the same meaning as in section 13 of the Historic Environment (Wales) Act 2023 in relation to a monument in Wales”.

(3) Yn rheoliad 4—

- (a) ar ddiwedd y pennawd, mewnosoder “in relation to a monument in England”;
- (b) ym mharagraff (1), ar ôl “consent” mewnosoder “in relation to a monument in England”;

(1) O.S. 1992/3138, a ddiwygiwyd gan O.S. 2017/642 (Cy. 148).

- (c) ym mharagraff (2)—
 - (i) yn lle “Act,” rhodder “Act and”;
 - (ii) hepgorer “and the 2017 Regulations”.
- (4) Ar ôl rheoliad 4 mewnosoder—

“Modification of procedures for scheduled monument consent in relation to a monument in Wales

4A.—(1) This regulation applies where scheduled monument consent is required in relation to a monument in Wales for the purposes of proposals included in a section 6 application and either—

- (a) the application for scheduled monument consent has been made not later than 10 weeks after the section 6 application; or
- (b) the Secretary of State considers it appropriate that this regulation should apply and has given a direction to that effect.

(2) Where this regulation applies, the Historic Environment (Wales) Act 2023 and the Applications for Scheduled Monument Consent (Wales) Regulations 2024 have effect with the modifications in Schedule 3.”

- (5) Yn Atodlen 2—
 - (a) yn y pennawd, yn lle “, the Ancient Monuments” hyd at y diwedd, rhodder “and the Ancient Monuments Regulations”;
 - (b) hepgorer paragraff 3.
- (6) Ar ôl Atodlen 2 mewnosoder—

“SCHEDULE 3 Regulation 4A

Modifications of the Historic Environment (Wales) Act 2023 and the Applications for Scheduled Monument Consent (Wales) Regulations 2024

1. Section 15 of the Historic Environment (Wales) Act 2023 applies as if—

- (a) in the Welsh text, after subsection (1)(a) there were inserted—
 - “(aa) declarasiwn bod—
 - (i) hysbysiad o’r cais cydredol wedi ei roi yn unol â rheolau a wnaed o dan adran 6 o Ddeddf

Trafnidiaeth a Gweithfeydd
1992 i'r holl bersonau (ac
eithrio'r ceisydd) a oedd, ar
ddechrau cyfnod o 28 o
ddiwrnodau a ddaeth i ben â
dyddiad y cais cydredol, yn
berchnogion ar yr heneb, a

- (ii) pob hysbysiad o'r fath yn
cynnwys datganiad bod cais
am gydsyniad heneb
gofrestredig wedi ei wneud,
neu i'w wneud, mewn
cysylltiad â'r heneb,”;
- (b) in the English text, after subsection
(1)(a), there were inserted—
- “(aa) a declaration that—
 - (i) notice of the concurrent
application has been given
in accordance with rules
made under section 6 of the
Transport and Works Act
1992 to all the persons
(other than the applicant)
who, at the beginning of a
period of 28 days ending
with the date of the
concurrent application,
were owners of the
monument, and
 - (ii) every such notice contains a
statement that an
application for scheduled
monument consent has
been, or is to be, made in
respect of the monument,”;
- (c) in the Welsh and English texts, in
subsection (1)(c)(i), the reference to
paragraphs (a) or (b) were a reference
to paragraphs (a), (aa) or (b);
- (d) in the Welsh text, for subsection (6)
there were substituted—
- “(6) Yn yr adran hon ystyr
“perchennog” yw—
- (a) person sydd, am y tro, â hawl i
waredu ffi syml yr heneb (pa un
a yw mewn meddiant neu
rifersiwn) ond nad yw'n
forgeisai nad yw mewn
meddiant, neu
 - (b) person sy'n dal les neu gytundeb
sydd ag o leiaf 3 blynedd yn
weddill, neu berson sydd â hawl
i rent ac elw'r tir o dan les neu
gytundeb o'r fath.”;

- (e) in the English text, for subsection (6) there were substituted—

“(6) In this section “owner” means—

- (a) a person who is, for the time being, entitled to dispose of the fee simple of the monument (whether in possession or reversion) but who is not a mortgagee not in possession, or
- (b) a person holding, or entitled to the rents and profits of the land under, a lease or agreement that has at least 3 years to run.”;

- (f) in the Welsh text, after subsection (6) there were inserted—

“(7) Yn yr adran hon ystyr “cais cydredol” yw cais a wneir o dan adran 6 o Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992, sy’n ymwneud â chynigion y mae rhoi cydsyniad heneb gofrestredig yn ofynnol ar eu cyfer mewn cysylltiad â’r heneb.”;

- (g) in the English text, after subsection (6) there were inserted—

“(7) In this section “concurrent application” means an application made under section 6 of the Transport and Works Act 1992, relating to proposals for which the grant of scheduled monument consent is required in respect of the monument.”

2. The Applications for Scheduled Monument Consent (Wales) Regulations 2024 apply as if—

- (a) in regulation 2—

- (i) in the Welsh text, for paragraph (1)(e) there were substituted—

“(e) dod gyda’r canlynol—

- (i) plan sy’n nodi’r heneb y mae’r cais yn ymwneud â hi;
- (ii) unrhyw blaniau eraill ac unrhyw luniadau eraill sy’n angenrheidiol i ddisgrifio’r gwaith ac a gaiff gynnwys—
 - (aa) planiau, lluniadau a thrychiadau manwl;
 - (bb) darnau o’r planiau, y lluniadau a’r trychiadau a

gyflwynwyd gyda'r
cais cydredol;

- (cc) pan na fo unrhyw blaniau, unrhyw luniadau nac unrhyw drychiadau wedi eu llunio, disgrifiad ysgrifenedig clir o'r gwaith, wedi ei ategu gan unrhyw ddeunyddiau eraill y gall y ceisydd yn rhesymol eu darparu;
 - (iii) datganiad bod y cais wedi ei wneud at ddiben cynigion sydd wedi eu cynnwys yn y cais cydredol, y mae rhaid iddo roi (pan fônt yn hysbys) ddyddiad a chyfeirnod y cais cydredol.”
;
- (ii) in the English text, for paragraph (1)(e) there were substituted—
- “(e) be accompanied by—
- (i) a plan identifying the monument to which the application relates;
 - (ii) such other plans and drawings as are necessary to describe the works and which may include—
 - (aa) detailed plans, drawings and sections;
 - (bb) extracts from the plans, drawings and sections submitted with the concurrent application;
 - (cc) where no plans, drawings or sections have been prepared, a clear written description of the works supported by such other materials as the applicant is reasonably able to provide;
- (iii) a statement that the application is made for the purpose of proposals included in the concurrent application, which must

give (where known) the date and reference number of the concurrent application.”;

- (iii) in the Welsh text, in paragraph (2) there were inserted in the appropriate place—

“ystyr “cais cydredol” (“concurrent application”) yw cais a wneir o dan adran 6 o Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992, sy’n ymwneud â chynigion y mae rhoi cydsyniad heneb gofrestredig yn ofynnol ar eu cyfer mewn cysylltiad â’r heneb;”;

- (iv) in the English text, in paragraph (2) there were inserted in the appropriate place—

““concurrent application” (“cais cydredol”) means an application made under section 6 of the Transport and Works Act 1992, relating to proposals for which the grant of scheduled monument consent is required in respect of the monument;”;

- (b) in the Welsh text, after regulation 2 there were inserted—

“Ffurf datganiad

2A. Rhaid i ddatganiad sy’n ofynnol gan adran 15(1)(aa) o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 fod ar y ffurf a ganlyn—

“Datganiad yn unol ag adran 15(1)(aa) o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023

Mae wedi ei ddatgan—

(1) bod y ceisydd, yn unol â rheolau a wnaed o dan adran 6 o Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992, wedi cyflwyno’r holl hysbysiadau y mae’n ofynnol eu cyflwyno i’r personau (ac eithrio’r ceisydd) a oedd yn berchnogion ar yr heneb ar ddechrau’r cyfnod o 28 o ddiwrnodau a ddaeth i ben â dyddiad cais o dan adran 6;

(2) bod pob hysbysiad o’r fath yn cynnwys datganiad bod y cais cysylltiedig am gydsyniad heneb gofrestredig wedi ei wneud mewn cysylltiad â’r heneb.

Llofnod.....

Dyddiad.....”;

- (c) in the English text, after regulation 2 there were inserted—

“Form of declaration

2A. A declaration which is required by section 15(1)(aa) of the Historic Environment (Wales) Act 2023 must be in the form—

“Declaration in accordance with section 15(1)(aa) of the Historic Environment (Wales) Act 2023

It is declared that—

(1) the applicant has served, in accordance with rules made under section 6 of the Transport and Works Act 1992, all the notices required to be served upon the persons (other than the applicant) who were owners of the monument at the beginning of the period of 28 days ending with the date of an application under section 6;

(2) every such notice contains a statement that the accompanying application for scheduled monument consent has been made in respect of the monument.

Signature.....

Date.....””.

Diwygiadau canlyniadol i Reoliadau Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol (Cymru) 2016

4. Ym mharagraff 1(2)(b) o Atodlen 2 i Reoliadau Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol (Cymru) 2016(1), yn lle “rheoliad 3(1) o Reoliadau Henebion Hynafol (Ceisiadau am Gydsyniad Heneb Gofrestredig) (Cymru) 2017” rhodder “rheoliad 2 o Reoliadau Ceisiadau am Gydsyniad Heneb Gofrestredig (Cymru) 2024”.

Dirymu

5. Mae Rheoliadau Henebion Hynafol (Ceisiadau am Gydsyniad Heneb Gofrestredig) (Cymru) 2017(2) wedi eu dirymu.

Jane Hutt

Ysgrifennydd y Cabinet dros Ddiwylliant, Cyfiawnder
Cymdeithasol, Trefnydd a’r Prif Chwip, un o
Weinidogion Cymru
9 Medi 2024

(1) O.S. 2016/56 (Cy. 26).
(2) O.S. 2017/642 (Cy. 148).